

สมเจตน์ เลียงเพรา

‘วนเกษตร’

อีกหนึ่งทางเลือก

ชาวสวนมะพร้าว‘ทับสะแก’

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่ปลูกมะพร้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลัก 1 ใน 3 ของประเทศ สร้างรายได้ปีละ 4,500 ล้านบาท แต่ที่ผ่านมามีปัญหาภัยแล้งซ้ำซาก ทำให้มีการระบาดของแมลงศัตรูมะพร้าว ตั้งแต่ปี 2546 ส่งผลกระทบกับแหล่งผลิตมะพร้าวที่มีคุณภาพดีที่สุดในประเทศ ซึ่งมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง

สมเจตน์ เลียงเพรา อายุ 53 ปี เจ้าของพื้นที่เกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอทับสะแก เจ้าของสวนมะพร้าว 5 ไร่ ใน ต.เขาล้าน อ.ทับสะแก จ.ประจวบคีรีขันธ์ เผยแนวทางแก้ปัญหาการระบาดของแมลงศัตรูมะพร้าวอย่างยั่งยืน ด้วยหลักการ

เผยแนวทางแก้ปัญหาการระบาดของแมลงศัตรูมะพร้าวอย่างยั่งยืน ด้วยหลักการทำสวน “วนเกษตร” ซึ่งเป็นการผสมผสานในการปลูกไม้ยืนต้น และพืชล้มลุกหลายประเภทรวมอยู่ในสวนมะพร้าว เพื่อสร้างระบบนิเวศวิทยาตามธรรมชาติ จะเป็นหนทางที่ทำให้เกษตรกรเจ้าของสวนมะพร้าวประสบผลสำเร็จ ในการลดต้นทุน เพื่อกำจัดแมลงด้วยวิธีการทางชีวภาพ ซึ่งไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ที่สำคัญขณะนี้ “วนเกษตร” ในสวนมะพร้าว เป็นจุดเปลี่ยนที่เริ่มได้รับความสนใจมากขึ้น หลังจากมีเกษตรกรจากหลายพื้นที่เดินทางเข้ามาศึกษาดูงานจำนวนมาก เพราะ “วนเกษตร” เป็นแนวทางในการใช้ที่ดินที่จะเปลี่ยนจากระบบการเกษตรดั้งเดิม ไปสู่ระบบการเกษตรที่ยั่งยืน เป็นการผสมผสานความกลมกลืนให้เกิดขึ้น ระหว่างไม้ยืนต้นกับกิจกรรมการเกษตรต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความสมดุลทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม

“สมเจตน์” บอกว่า เริ่มทำสวนตามแนวทาง “วนเกษตร” เมื่อ 16 ปีก่อน หลังจากเดิมมีสวนมะพร้าวโล่งๆ โดยเริ่มจากการปลูกไม้ยืนต้นทั้ง ไม้กฤษณา ตะเคียนทอง ยมหอม ประดู่ พะยูง ซึ่งเป็นไม้เศรษฐกิจ เพื่อต้องการความร่มรื่นและต้องการไม้ไว้ใช้สอย นอกจากนั้น มีการปลูกมังคุด ทุเรียน

และลองกอง รวมทั้งผักสวนครัวปลอดสารพิษไว้บริโภค ในสวนมะพร้าวอินทรีย์ที่ปลอดจากการใช้สารเคมี และผลดีจากสวนวนเกษตรทำให้ผิวดินมีความชุ่มชื้น จากการทับถมของเศษใบไม้และพืชคลุมดินหลายประเภท

“ขณะที่สวนมะพร้าวในพื้นที่ใกล้เคียงถูกแมลงศัตรูมะพร้าวระบาดอย่างหนัก และก่อนหน้านี้เคยมีปัญหาแมพร้าวในสวนถูกแมลงกัดกินทางใบบ้าง แต่ด้วยระบบนิเวศวิทยาที่

พอสมควร แต่ไม่มีหลักวิชาการที่ซับซ้อนหรือวิธีการที่ยุ่งยาก เป็นการทำเกษตรผสมผสาน ที่ปลูกต้นไม้หลายชนิดรวมกัน และเมื่อทำสำเร็จจะพบว่าได้ผลดีจากสิ่งแวดล้อมที่มีระบบนิเวศวิทยา ที่มีความสมบูรณ์และมีความยั่งยืน”

“สมเจตน์” ยกตัวอย่างสวนของลุงอรุณ จันมี อายุ 70 ปี อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านธรรมรัตน์ เจ้าของสวนมะพร้าว ที่หมู่ 7 บ้าน

มีความสมบูรณ์ทางธรรมชาติ จากแมลงหลายประเภทที่อาศัยเหมือนอยู่ในสวนป่า ทำให้ต้นมะพร้าวมีการฟื้นฟูเร็วมาก เนื่องจากแมลงศัตรูมะพร้าวจะถูกกำจัดด้วยแมลงประเภทอื่น ซึ่งที่ผ่านมาได้แนะนำให้ผู้ที่มีสวนมะพร้าวให้ความสนใจในการแบ่งพื้นที่บางส่วนเพื่อทำสวนวนเกษตร โดยเริ่มต้นด้วยความตั้งใจ และต้องใช้ระยะเวลา

ทรัพย์สินสมบูรณ์ ต.ทองมั่งคด อ.บางสะพาน ปลูกมะพร้าวในพื้นที่ 50 ไร่ ประสบปัญหาการระบาดของแมลงศัตรูมะพร้าวทำให้ผลผลิตลดน้อยลง แต่หลังจากมีการแนะนำการทำ “วนเกษตร” เมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมาวันนี้ผลตอบแทนที่ได้รับถือว่าคุ้มค่าเกินความคาดหมาย ในสวนวนเกษตร 50 ไร่ มีมะพร้าว 600 ต้น มังคุด 600 ต้น ตะเคียนทอง 70 ต้น ยมหอม 40 ต้น ไม้กฤษณาหรือไม้หอม ต้นหมาก ต้นเหลียง มากกว่า 200 ต้น รวมทั้งกระถินเทพา โกโก้ กล้วยน้ำว่าที่สำคัญในสวนไม่มีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ไม่มีการเผาขยะ แต่นำใบไม้มาหมักดิน และหลังจากประสบผลสำเร็จในการทำสวนวนเกษตร ทำให้มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 1 แสนบาท

“สมเจตน์” ทิ้งท้ายว่า “วนเกษตร” เป็นทางเลือกใหม่สำหรับเกษตรกรไทย หรืออีกมุมมองจะพบว่า “วนเกษตรเปรียบเสมือนการทำเกษตรตามแนวพระราชดำริส ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง”

สุรยุทธ ยงชัยยุทธ